

Verzorgingshuizen nieuwe stijl.

Het probleem.

Zowel in de media, als ook op congressen van zorgaanbieders en medici, in de politiekdebatten en 'bij de koffie' in de buurtkamer, wordt veel over ons (de ouderen) gesproken. Want: ouderen zijn een probleem. We zijn in de moderne kapitalistische samenleving van weinig nut en we kosten de Staat der Nederlanden wel miljarden euro's. Maar onze samenleving is ook gebaseerd op respect en saamhorigheid. Wij, Nederlanders, zijn trots op ons pensioenstelsel, staan in tram en bus gaarne op voor een oudere, en vinden dat er voor ouderen goede huisvesting beschikbaar moet zijn.

Maar het knaagt. In Amsterdam (maar ook elders in ons land) groeit het percentage ouderen gestaag. Over enige jaren is 1/6 van de Amsterdammers een 66 plusser! De rijksoverheid, de pensioeninstanties etc. kunnen, of willen niet aan dit groter aantal ouderen op een passende wijze huisvesting, dure medische zorg en een met de inflatie meestijgend pensioen garanderen. Daar komt nog bij, dat er in de zorgverlening een groot tekort is aan personeel en dat er door de regering is besloten om (via de subsidiekraan) nagenoeg alle voor ouderen met een bescheiden inkomen bestemde verzorgingshuizen te gaan sluiten. Alleen als zij een zwaardere zorgvraag hebben, kan deze inkomenscategorie nu (soms) nog terecht in een mede door de regering aangestuurd en gefinancierd verpleeghuis.....

Kortom: Wij, ouderen (en mensen met een beperking) vragen aan de samenleving om solidariteit. Om het beschikbaar stellen van betaalbare voorzieningen die passen in een welvarende samenleving waarin de groei van het aantal ouderen geen probleem is, of hoort te zijn.

In deze bijdrage gaat het vooral om passende huisvesting voor hen, die niet meer in staat zijn 'geheel zelfstandig, alles te regelen'. Dus om nieuwe huisvestingsmogelijkheden nu het verzorgingshuis is/wordt gesloten.

Een terugblik.

In de OAR en ook bij de besluiten in de gemeenteraad is jarenlang er van uitgegaan, dat zij, die niet meer geheel zelfstandig konden wonen terecht konden in een Amsterdams verzorgingshuis en wellicht daarna in een verpleeghuis. Daarbij waren die voorzieningen, dachten wij (de toen 'nog jongere ouderen') uiteraard voor iedere oudere. Je betaalde naar draagkracht...

In de stadsdelen werd bovendien het plan: 'Wonen in Beschermd Omgeving' uitgerold. Verzorgingshuizen kregen in dit plan een echte buurtfunctie. Er werd een cirkel getrokken rond een daartoe aangewezen buurt-verzorgingshuis. Met dag en nacht een alarmfunctie voor alle aangesloten ouderen binnen die cirkel van zo'n 500-1000 meter.... Ook kwamen er 'aanleunwoningen' voor hen die een ouderenwoning zochten en graag in de betreffende buurt wilden (blijven) wonen.

Dat plan is in de OAR-en in de hele stad enthousiast ondersteund, maar toen de verzorgingshuizen geen stevige realiteit meer bleken te zijn, werden de WIBO-plannen geruisloos afgevoerd.

De nadruk kwam op 'zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen' te liggen, waarbij ouderen, maar ook andere buurtgenoten werden gestimuleerd om elkaar te helpen. Sleutels werden uitgewisseld en telefooncirkels werden opgezet. De WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) werd vervolgens ingevoerd en de Hulp Bij het Huishouden (de thuiszorg) kreeg een steeds minder persoonlijke benadering. Voor veel ouderen werd dat zelfstandig thuis wonen daardoor een heel gedoe. Dat gold ook voor de mantelzorgers. Steeds meer Amsterdammers kregen (naast het eigen drukke leefpatroon) er een zware zorgtaak bij en werden daardoor overspannen....

Het sluiten van verzorgingshuizen is sluipenderwijs gegaan. Veel gebouwen kregen een vergelijkbare bestemming. Het werden bij voorbeeld gespecialiseerde verpleeghuizen. Met 'in de plint' aanvankelijk nog veel buurtactiviteiten.

Bovendien kwamen er na verbouwing meer verzorgingshuizen voor ouderen voor wie een hogere bijdrage geen probleem is. Maar ook studentenhuysvesting kreeg panden ter beschikking en de belangstelling vanuit de hotelwereld werd ook gehonoreerd. De voor ouderen belangrijke buurtvoorzieningen zijn uit eindelijk bijna allemaal verdwenen of zeer prijzig geworden....

Voorts werden er een fors aantal panden gesloopt. Dit proces is nog steeds aan de gang en we kunnen geregeld lezen hoe erg de nog aanwezige oudere bewoners het vinden om te moeten verhuizen....

De toekomst.

Op de maandelijkse OAR - bijeenkomsten wordt over de bovenstaande problematiek veel gesproken. Wij maken ons zorgen. Maar er zijn ook positieve ontwikkelingen. Zo is in de gemeenteraad in dit jaar voor ouderenhuisvesting veel tijd ingeruimd. In de vorige Dwarseditie kon u lezen, dat er onlangs een nieuw programma ouderenhuisvesting is aangenomen en nu wordt er uitvoerig gedebatteerd over de vraag of bij nieuwbouw in de particuliere sociale sector de verhuurders na 15 jaar of na 25 jaar de huur drastisch mogen verhogen. U begrijpt, dat wij helemaal geen drastische huurverhoging willen accepteren, maar bij een huurcontract voor woningen voor 66 plussers is 25 jaar niet zo'n groot probleem... Ook is er een discussie aangekondigd over de Rapportage Stand van Zaken Woningbouwplan 2018 – 2025. Dat rapport bevat onder meer de volgende zinnen: Het college komt voor de zomer van 2019 met een aparte beleidsnotitie over het geclusterd wonen van ouderen. Daarin staat welke bijdrage woningcorporaties willen leveren en welke inzet van marktpartijen kan worden verwacht. Voorts is er op initiatief van mevrouw van Soest een voorstel aangenomen om in Amsterdam plannen te gaan ontwikkelen met als titel: "Verzorgingshuizen nieuwe stijl".

Onze taak? En wie doet er mee ?

Uit deze stukken en discussies is op te maken, dat het tijd wordt om als actieve ouderen ook zelf met plannen te komen. Wij zijn (vinden we zelf)

‘ervaringsdeskundig’. Daarbij staat bij ons voorop: bestrijding van de woningnood. Plan 1. Door het zonder vertraging waarmaken van de nu op stapel staande nieuwbouwplannen in de verhouding 40-40-20 en het doorvoeren van de regel dat een nieuwe eigenaar van een Amsterdamse woning daarin dient te gaan wonen, kan veel tot stand komen. (duizenden nieuwe woningen en geen verkamering in de nieuwbouw).

De woningnood onder de Amsterdamse ouderen is het schrijnends onder de ouderen die afhankelijk zijn van het huren in de sociale sector. De eis dat minstens 90% van de nieuwbouw daarvan aan de norm: ‘aanpasbaar’ voldoet zal voor ouderen het aanbod via woningnet sterk verhogen. Dat is prima.

We gaan, omdat bij diverse kersverse aanbestedingen de 40-40-20 regeling niet wordt gehandhaafd, wel daarop letten. Dat geldt trouwens ook voor die 90%. Samen met anderen hopen wij de bouwplannen volgens de afspraken te laten uitvoeren.

Plan 2. Wat betreft het idee: ‘Verzorgingshuis nieuwe stijl’ zijn wij ook enthousiast. Wij gaan ons aansluiten bij de voorgenomen positieve inzet van de wethouder, opdat er meer bekend wordt over plannen en ervaringen van initiatieven van ouderen om geclusterd te gaan wonen. Zowel bij het opzetten van een cooperatie van huurders als ook bij het wonen van zo’n 100 ouderen in de Akropolistoren op het Zeeburgereiland, is nu na de inhuizing in zomer 2017 al veel ervaring opgedaan.

Plan 3. Wij willen het idee van ‘Wonen In Beschermd Omgeving’ uit de kast halen. Dat is een soort ‘gespikkelde clustervorming’, maar nu met een medisch centrum of iets dergelijks als middelpunt. Misschien kan er ook aangesloten worden op de nieuwe plannen die in het ‘ziekenhuizen-overleg’ rondgaan. Dat betreft het oprichten van buurtziekenhuizen, die mensen opvangen die zeer tijdelijk verpleging nodig hebben....